

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W RZESZOWIE W ROKU 2003

Wprowadzenie

Zadania i zakres działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie (zwanego dalej Funduszem) określa ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z póź. zm.) i statut Funduszu nadany przez Zarząd Województwa Podkarpackiego (uchwała z dnia 8 marca 2002r. Nr 297/3221/02).

Podstawową działalnością Funduszu jest finansowanie zadań służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej w celu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju. Działalność ta w 2003 r. prowadzona była w oparciu o przyjęte w roku 2001 i w miarę potrzeb aktualizowane kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Funduszu oraz zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji przez Fundusz. Podstawą działalności w roku 2003 były również: plan działalności i plan finansowy Funduszu oraz lista przedsięwzięć priorytetowych.

Działalność organów statutowych

Rada Nadzorcza - W okresie od stycznia do końca kwietnia 2003 r. skład Rady Nadzorczej Funduszu ulegał kilkakrotnie zmianom. Rada Nadzorcza w składzie 10 osobowym ostatecznie ukonstytuowała się w miesiącu maju, kiedy to spośród swojego grona wybrała na Przewodniczącego Pana Piotra Komornickiego i Wiceprzewodniczącego Pana Janusza Kurnika. Działalność Rady Nadzorczej koncentrowała się wokół spraw związanych głównie z realizacją planu działalności i planu finansowego Funduszu, zatwierdzaniem wniosków o udzielenie pożyczek i dotacji, których wartość jednostkowa przekraczała kwotę 50.000 zł, oraz rozpatrywaniem spraw o częściowe umorzenie pożyczek. Na wniosek Rady Nadzorczej w miesiącu maju dokonana została zmiana Zarządu Funduszu. Na przestrzeni roku zmianie uległ również regulamin organizacyjny biura Funduszu, zasady wynagradzania członków Zarządu i pracowników biura a także regulamin Rady Nadzorczej.

W kwietniu 2003 r. Rada Nadzorcza przyjęła sprawozdanie z działalności i zweryfikowane przez biegłego sprawozdanie finansowe za 2002 rok oraz dokonała podziału zysku.

Plan finansowy i plan działalności Funduszu na rok 2003 przyjęty został w dniu 25 listopada 2002 r. (odpowiednio: uchwała Nr 193/2002 i Nr 194/2002). Dwukrotnie Rada Nadzorcza wyraziła zgodę na zaciągnięcie pożyczki w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, niezbędnej dla zabezpieczenia środków na najpilniejsze zadania ochrony środowiska realizowane na terenie woj. podkarpackiego.

W okresie sprawozdawczym Rada Nadzorcza odbyła 10 posiedzeń, na których podjęła 262 uchwały. Większość z nich dotyczyła przyznania pomocy finansowej na realizację zadań z ochrony środowiska. Ogółem Rada rozpatrzyła 158 wniosków Zarządu o udzielanie pomocy finansowej, podejmując 123 decyzje o przyznaniu pożyczki oraz 35 o przyznaniu dotacji. Łączna pomoc finansowa przyznana decyzjami Rady Nadzorczej w 2003r. wyniosła 75 582 426,08 zł i miała następującą strukturę: pożyczki 70 760 355 zł (93,6%), dotacje 4 822 071,08 zł (6,4%).

Przedmiotem działania Rady Nadzorczej w roku 2003 były również sprawy związane z umorzeniem części pożyczek. W zakresie tym Rada podjęła 57 uchwał, przy czym w 43 przypadkach podjęła decyzje o umorzeniu części pożyczek a w 14 odmówiła umorzenia.

Rada Nadzorcza dokonywała także okresowej analizy działalności decyzyjnej Zarządu w zakresie udzielanej pomocy oraz przeprowadziła weryfikację szczegółowych zasad dofinansowania niektórych zadań z zakresu ochrony środowiska w formie dotacji.

W toku działalności Rada Nadzorcza podjęła również zgodnie z delegacją ustawową, decyzje dotyczące 2004 r. tj.: uchwaliła plan działalności oraz plan finansowy Funduszu na rok 2004 (odpowiednio: uchwała Nr 245/2003 i uchwała Nr 244/2003 z dnia 01.12.2003r.), zatwierdziła listę przedsięwzięć priorytetowych WFOŚiGW w Rzeszowie na 2004 rok, przygotowaną w oparciu o zgłoszenia jednostek samorządowych, podmiotów gospodarczych i innych podmiotów prawnych z terenu województwa podkarpackiego (uchwała Nr 115/2003 z dnia 01.07.2003r. i uchwała Nr 148/2003 z dnia 26.08.2003r.). Przyjęła także kryteria wyboru przedsięwzięć do dofinansowania i zasady udzielania pomocy finansowej na rok 2004.

Zarząd -Do maja 2003 r. Zarząd Funduszu pracował w składzie: Prezes Zarządu Lesław Budzisz, Zastępcy Prezesa: Andrzej Wojdyła i Stanisław Żwiruk. W dniu 15 maja 2003 r. nastąpiły zmiany i na stanowiska Zastępców Prezesa powołani zostali: Bogusław Płodzień i Kazimierz Nycz, a w miesiącu czerwcu Tadeusz Błaszczyszyn.

Na przestrzeni roku Zarząd odbył 54 posiedzenia, na których podjął 138 uchwał. Problematyka posiedzeń i działań bieżących Zarządu obejmowała całokształt działalności Funduszu, głównie sprawy związane z dokonywaniem wyboru przedsięwzięć do dofinansowania oraz zatwierdzaniem wniosków o pożyczki i dotacje, w ramach własnych kompetencji, oceną wniosków o umorzenie części pożyczek, analizą przychodów i rozchodów, sporządzeniem sprawozdania z działalności za 2002 rok, opracowaniem projektów planu działalności Funduszu oraz listy przedsięwzięć priorytetowych, kontrolą wykorzystania przyznanych pożyczek i dotacji. Przedmiotem działania Zarządu były też sprawy związane z funkcjonowaniem Biura Funduszu, rozwijaniem współpracy z jednostkami samorządowymi, głównymi beneficjentami środków Funduszu.

W 2003 r. Zarząd rozpatrzył ogółem 462 wnioski o udzielenie pomocy. Do dofinansowania wybrał 389 wniosków, w tym 138 o pożyczkę i 251 o dotację. W 8 przypadkach wnioskodawcy zrezygnowali z przyznanej pomocy, natomiast 7 wniosków dot. zwiększenia wcześniej udzielonej pomocy. W 73 przypadkach Zarząd odmówił dofinansowania. Z uwagi na bardzo dużą ilość zgłoszonych wniosków wobec niewielkich możliwości finansowych Funduszu, a także na nie spełnianie kryteriów wyboru przedsięwzięć do dofinansowania, najwięcej decyzji odmownych miało miejsce w dziedzinie edukacji ekologicznej. Ponadto rozpatrzono i przekazano do decyzji Rady Nadzorczej 57 wniosków w sprawie częściowego umorzenia pożyczek.

Zgodnie ze swoimi kompetencjami Zarząd zatwierdził 227 wniosków których jednostkowa wartość nie przekraczała kwoty 50 000 zł, w tym 11 wniosków o pożyczkę i 216 o dotację. Zarząd przyznał również 2 nagrody pieniężne. Jedną dla laureata Konkursu o Puchar Recyklingu organizowanego przez „Przegląd Komunalny”, drugą dla LOP Zarząd Okręgu w Rzeszowie z okazji 75-lecia działalności.

W roku 2003 Zarząd zawarł 383 umowy (przy czym 28 umów dot. wniosków rozpatrzonych w 2002 r.), w tym 131 pożyczkowych i 252 dotacyjnych.

Zgodnie z wymogiem ustawowym Zarząd przekazał do publikacji informację o działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie w 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 51 poz. 1047 z dnia 6 czerwca 2003r.).

Analizując składane zapotrzebowanie na pomoc finansową oraz posiadane środki finansowe Zarząd 3-krotnie występował do Rady Nadzorczej z wnioskami o zaciągnięcie pożyczki (w jednym przypadku wniosek dot. zgody na zwiększenie pożyczki) w Narodowym Funduszu dla wsparcia zadań ochrony środowiska realizowanych na Podkarpaciu.

W roku 2003 Fundusz nawiązał współpracę z Podkarpackim Stowarzyszeniem Samorządów Terytorialnych i brał czynny udział w organizowanych przez Stowarzyszenie konferencjach samorządowych. Jedną z nich poświęconą była współfinansowaniu inwestycji

infrastrukturalnych realizowanych przez gminy, ze szczególnym uwzględnieniem montażu finansowego ze środkami pochodzącymi ze źródeł Unii Europejskiej. Druga konferencja regionalna, która miała miejsce w Solinie poświęcona była m.in. 10-leciu Funduszu. Udział w niej wzięli oprócz przedstawicieli jednostek samorządowych również przedstawiciele administracji rządowej i przedsiębiorstw. Spotkanie to było okazją m.in. do zaprezentowania dotychczasowej działalności Funduszu jak i przedstawienia propozycji na lata następne. Natomiast w grudniu ubiegłego roku zorganizowane zostało spotkanie Konwentu Marszałków RP z przedstawicielami Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy, podczas którego omawiano m.in. propozycję współpracy przy absorpcji środków z funduszy strukturalnych.

Rada Nadzorcza i Zarząd Funduszu wypełniały swoje funkcje przy pomocy Biura Funduszu, sprawującego techniczno-organizacyjną obsługę organów Funduszu. W jego strukturze oprócz siedziby w Rzeszowie, funkcjonowały trzy Przedstawicielstwa Zamiejscowe: w Krośnie, Przemyślu i Tarnobrzegu. Na przestrzeni roku wprowadzono zmiany organizacyjne biura, które wynikały m.in. z potrzeby wyodrębnienia stanowisk ds. obsługi Funduszu Spójności oraz rezygnacji z samodzielnego stanowiska ds. kontroli. Wprowadzając powyższe zmiany Zarząd zatwierdził, po wcześniejszej akceptacji Rady Nadzorczej nowy regulamin organizacyjny oraz dokonał podziału zadań pomiędzy poszczególnymi członkami Zarządu.

Realizacja planu finansowego

Realizacja przychodów - Przychody Funduszu w roku 2003 zaplanowano na kwotę 22 660 tys. zł (przychody osiągnięte w 2002 r. wyniosły 25 375,3 tys. zł). Wysokość wpływów z tytułu opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska ustalono w oparciu o informację uzyskaną z Urzędu Marszałkowskiego, który pobiera opłaty i dokonuje ich redystrybucji. Mniejszy poziom planowanych przychodów w stosunku do wykonania za rok poprzedni spowodowany był malejącymi stopami procentowymi a co za tym idzie systematycznie malejącymi wpływami z tytułu oprocentowania udzielonych pożyczek i odsetek od lokowanych czasowo wolnych środków. Wielkość przychodów Funduszu z tytułu oprocentowania pożyczek miała bezpośredni związek z wysokością stopy redyskonta weksli (oprocentowanie udzielonych pożyczek określane jest w umowach jako wskaźnik stopy redyskonta weksli). W porównaniu do roku ubiegłego przychody z odsetek zmalały o 29,4 % podczas gdy średnioroczna obniżka stopy redyskonta wyniosła 39,7 %.

Zrealizowane za rok 2003 przychody wyniosły 22 592,6 tys. zł. co stanowiło 99,7 % planowanych kwot. Mniejsze od planowanych (o 289,9 tys. zł przy planowanych 18 000,0 tys. zł) były przychody z tytułu opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska.

Minimalnie niższe, niż zaplanowano (o kwotę 294 tys. zł przy planowanych 34 378,6 tys. zł) były wpływy z tytułu spłat udzielanych pożyczek. Spłaty wszystkich pożyczek udzielonych przez Fundusz realizowane były terminowo. W roku 2003 nie zachodziła konieczność dokonywania odpisów aktualizacyjnych należności spowodowanych złą kondycją finansową pożyczkobiorców i nieterminową spłatą pożyczek. Udało się natomiast wyegzekwować 84,3 tys. zł z pożyczek, na które w latach wcześniejszych tworzone były odpisy aktualizacyjne.

Łączne przychody Funduszu w 2003 r. szczegółowo obrazuje poniższa tabela:

Tabela 1
(w tys. zł)

Lp	WYSZCZEGÓLNIENIE	WYKONANIE za 2002 r.	PLAN na 2003r.	WYKONANIE za 2003 r.	5:4 %
1	2	3	4	5	6
I	STAN ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA POCZĄTEK ROKU	8 338,4	15 408,1	15 408,1	100,00
II	PRZYCHODY WFOŚiGW	25 375,3	22 660,0	22 592,6	99,70
1	WPLĄTY ZA GOSP. KORZYSTANIE ZE ŚROD.	18 010,2	18 000,0	17 710,1	98,40
2	WPLĄTY Z TYTUŁU KAR	194,2	210,0	251,2	119,60
3	ZYSKI Z POSIAD. UDZIAŁÓW I AKCJI (DYWIDENDA)	0,0	0,0	3,4	0,00
4	ODSETKI OD LOKAT, BONÓW I OPER.FINANS.	1 889,9	1 000,0	998,9	99,90
5	ODSETKI OD POŻYCZEK	4 965,7	3 400,0	3 502,9	103,00
6	INNE PRZYCHODY	315,3	50,0	126,1	252,20
III	WPLĄTY Z TYTUŁU ZWROTU POŻYCZEK	29 290,9	34 378,6	34 084,6	99,10
IV	POŻYCZKA W NFOŚiGW	0,0	16 000,0	16 000,0	100,00
V	PRZYCHODY RAZEM (II+III+IV)	54 666,2	73 038,6	72 677,2	99,50
VI	OGÓŁEM (I+V)	63 004,6	88 446,7	88 085,3	99,60

Realizacja roszczeń - Zasadnicze wydatki Funduszu związane były z wykonywaniem zadań statutowych, tj. udzielaniem pomocy finansowej na realizację zadań z dziedziny ochrony środowiska. W 2003 roku wyniosła ona 79 428,4 tys. zł i była realizowana w formie pożyczek – 67 667,8 tys. zł, dotacji – 9 431,7 tys. zł i umorzeń pożyczek – 2 328,9 tys. zł. W porównaniu z rokiem ubiegłym pomoc finansowa wzrosła o 41,1 %. Średnie oprocentowanie udzielonych pożyczek wyniosło 2,64 %, w tym dla samorządów 2,59 % i dla podmiotów 3,09 %.

Fundusz wspierał zadania przede wszystkim w zakresie ochrony wód i gospodarki wodnej, ochrony powierzchni ziemi, atmosfery i przyrody oraz edukacji ekologicznej. Rok 2003 był rokiem szczególnym pod względem wielkości wnioskowanej pomocy. Wsparcie wszystkich zgłoszonych zadań nie byłoby możliwe bez uzyskania dodatkowych środków. Wydatki w poszczególnych dziedzinach obrazuje tabela nr 2.

(tys. zł)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Wartość zawartych umów		Przekazane środki rok 2002		Przekazane środki rok 2003	
		rok 2002	rok 2003	dotacje	pożyczki	dotacje	pożyczki
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Ochrona wód	14 996,8	54 501,4	680,3	16 669,9	820,8	50 886,7
2.	Gospodarka wodna	7 932,5	5 353,3	2 174,2	4 447,2	624,6	6 200,5
3.	Gospod.odpad, i ochr.ziemi	1 959,7	6 286,2	1 871,1	1 058,6	354,0	1 640,2
4.	Ochrona atmosfery	19 580,9	5 598,8	1 939,2	11 801,8	1 873,2	8 940,4
5.	Ochrona przyrody	1 617,2	2 358,2	1 703,6	0,0	2 497,7	0,0
6.	Edukacja ekologiczna	909,0	764,0	984,0	0,0	701,5	0,0
7.	Nadzwyczajne zagrożenia	500,0	1 049,9	0,0	0,0	925,2	0,0
8.	Inne	1 526,6	1 183,9	1 366,3	0,0	1 634,7	0,0
	RAZEM	49 022,7	77 095,7	10 718,7	33 977,5	9 431,7	67 667,8

Wydatki związane z funkcjonowaniem Biura Funduszu i jego organów w okresie sprawozdawczym wyniosły 3 662,1 tys. zł i były o 106 tys. zł (2,8 %) niższe od planowanych. Zestawienie rozchodów w odniesieniu do planu przedstawia poniższa tabela:

Tabela 3
(w tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie w 2002 r.	Plan na 2003 r.	Wykonanie w 2003 r.	5:4 %
1	2	3	4	5	6
I	POMOC FINANSOWA WFOŚiGW	46 739,6	78 020,5	79 428,4	101,8
I.1.	OCHRONA WÓD	17 350,2	56 000,0	51 707,5	92,3
I.2.	GOSPODARKA WODNA	6 621,4	7 100,0	6 825,1	96,1
I.3.	GOSPOD. ODPADAMI I OCHRONA ZIEMI	2 929,7	3 400,0	1 994,2	58,7
I.4.	OCHRONA ATMOSFERY	13 741,0	11 000,0	10 813,6	98,3
I.5.	OCHRONA PRZYRODY I ZALESIANIE	1 703,6	2 775,0	2 497,7	90,0
I.6.	EDUKACJA EKOLOGICZNA	984,0	880,0	701,5	79,7
I.7.	NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA	0,0	1 175,0	925,2	78,7
I.8.	POZOSTAŁE	1 366,3	1 611,0	1 634,7	101,5
I.9.	DOPLATY DO KREDYTÓW	0,0	0,0	0,0	0,0
I.10.	UMORZENIE RAT POŻYCZEK	2 043,4	2 354,5	2 328,9	98,9
II	WYDATKI NA UTRZYMANIE WFOŚiGW	3 025,2	4 538,1	4 373,5	96,4

II.1	WYDATKI BIEŻĄCE	2 956,9	3 768,1	3 660,7	97,1
II.2	INWESTYCJE	68,3	190,0	132,6	69,8
II.3	WYDATKI NA ZAKUP UDZIAŁÓW	0,0	400,0	400,2	100,1
II.4	SPLATA POŻYCZKI W NFOŚiGW	0,0	180,0	180,0	100,0
	ROZCHODY RAZEM (I + II)	49 764,8	82 558,6	83 801,9	101,5

Wynik finansowy - W okresie sprawozdawczym Fundusz osiągnął dodatni wynik finansowy w wysokości 7 098,5 tys. zł, co stanowi 119,2% planowanego wyniku finansowego (w 2002r. zysk wyniósł 9 606,5 tys. zł). Podstawowym czynnikiem wpływającym na poziom zysku są malejące od dłuższego czasu stopy procentowe co powoduje systematyczny spadek przychodów z oprocentowania pożyczek i operacji finansowych.

Efekty rzeczowo-ekologiczne działalności Funduszu

Realizacja zadań statutowych prowadzona była w oparciu o obowiązujące przepisy prawa oraz przytoczone na wstępie dokumenty uchwalone przez Radę Nadzorczą.

Ogółem w 2003 r. w Funduszu zarejestrowano 484 wnioski o dofinansowanie zadań. Zarząd rozpatrzył 462 wnioski wybierając do dofinansowania 389 wniosków. Z uwagi na rezygnację wnioskodawców w 8 przypadkach pomoc ostatecznie skierowana została na 381 zadań, przy czym 7 dotyczyło zwiększenia kwot wcześniej przyznanych (133 pożyczki i 248 dotacji). Ogółem dofinansowaniem objęto 359 zadań.

Największą ilość środków przyznano na zadania z dziedziny ochrony wód. W 2003 roku rozpoczęło się w kraju dofinansowanie w ramach przedakcesyjnego programu SAPARD zadań z dziedziny ochrony wód i poprawy zaopatrzenia wsi w wodę. Wojewódzki Fundusz uruchomił program współfinansowania, który miał za zadanie uzupełnienie środków samorządów, starających się o dotacje z SAPARDU.

W zakresie gospodarki wodnej Fundusz kontynuował udzielanie pomocy na zadania służące zaopatrzeniu w wodę, tj. stacje uzdatniania wody i sieci wodociągowe. I tutaj współfinansowane były zadania dotowane przez program SAPARD.

Jak co roku duża część złożonych wniosków dotyczyła dofinansowania zadań z zakresu ochrony powietrza. Zadania te, polegające głównie na modernizacji kotłowni z równoczesną zamianą czynnika grzewczego z węgla na gaz, dofinansowywane były w formie pożyczek lub dotacji, przy czym wysokość dotacji ustalana była w oparciu o przyjęty program dotacyjny. Niektórzy wnioskodawcy skorzystali z pomocy łączonej tzn. w formie pożyczki i dotacji.

W dziedzinie ochrony przyrody w 2003 roku spoczywał na Funduszu - wynikający z ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczaniu gruntów rolnych do zalesienia - obowiązek uzgodnienia limitu zalesień oraz pokrycia kosztów sadzonek i kosztów sporządzenia planów zalesień. Niezależnie od tego obowiązku Fundusz dofinansowywał również zalesienia gruntów porolnych realizowane na podstawie ustawy o lasach. Ponadto ze środków Funduszu wykonano prace pielęgnacyjno-konserwacyjne na pojedynczych pomnikach przyrody oraz w całych zabytkowych zespołach parkowych i ogrodowych. W celu ochrony zagrożonych wyginięciem gatunków ichtiofauny przeprowadzone zostało w 2003 r. zarybianie wód otwartych województwa.

Działalność Funduszu w zakresie edukacji ekologicznej polegała głównie na dofinansowaniu akcji edukacyjnych, organizacji konkursów i rozwoju bazy edukacyjnej. Jak co roku ze środków Funduszu sfinansowany został zakup czasopism dla szkół ponadgimnazjalnych województwa.

Ponadto w 2003 roku został dofinansowany zakup i modernizacja sprzętu ratowniczego zarówno dla państwowej, jak i ochotniczych straży pożarnych. W zakresie monitoringu regionalnego dofinansowano działalność Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska oraz Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.

W roku sprawozdawczym Fundusz przeznaczał też środki na zadania z zakresu ochrony środowiska realizowane przez podmioty gospodarcze. Pomoc ta udzielana była przy zastosowaniu ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowania pomocy publicznej dla przedsiębiorców.

W roku 2003 Fundusz zawarł 383 umowy o realizacji pomocy. Udział Funduszu w realizowanych zadaniach stanowił średnio ok. 37,5% ich kosztów całkowitych. Uwzględniając będące w trakcie realizacji umowy zawarte przez Fundusz przed 1 stycznia 2003 r., na koniec roku sprawozdawczego w obsłudze Funduszu znajdowały się 454 umowy pożyczek. Na podstawie wszystkich zawartych w 2003 r. i latach ubiegłych umów Fundusz przeznaczył na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej 77 095,8 tys. zł.

Realizacja zadań wg poszczególnych dziedzin przedstawia się następująco:

1. Ochrona wód - Fundusz kierował swe środki przede wszystkim na zadania z zakresu ochrony wód - budowę, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków oraz budowę kanalizacji sanitarnych. W dziedzinie tej złożono 114 wniosków, z czego pozytywnie rozpatrzono 103, przyznając 96 pożyczek i 7 dotacji. Zawarte zostały 102 umowy (96 pożyczkowych, 6 dotacyjnych) na ogólną kwotę 51 501,4 tys. zł. Wyplacono łącznie 51 707,5 tys. zł (pożyczki – 50 886,7 tys. zł i dotacje – 820,8 tys. zł), z czego część dotyczyła umów zawartych w 2002 r. Łączna wartość zrealizowanej w tej dziedzinie pomocy przekracza 67,1% ogółu udzielonego przez Funduszu w 2003 r. dofinansowania.

Tak duży udział pomocy finansowej w tej dziedzinie wynika z faktu, iż wspomagając realizację zadań, wykorzystujących przedakcesyjne środki programu SAPARD, Wojewódzki Fundusz uruchomił własny program współfinansowania tych zadań. Z przeznaczonych na ten cel środków, gminy wykorzystaly 36 784,4 tys. zł na realizację 50 zadań. Tak duża pomoc była możliwa dzięki zaciągnięciu przez WFOŚiGW w Rzeszowie pożyczek ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie - w łącznej wysokości 16 000 tys. zł.

Efektem rzeczowym realizowanych w 2003 roku inwestycji jest budowa i oddanie na terenie woj. podkarpackiego 561,1 km sieci kanalizacyjnej oraz modernizacja i budowa oczyszczalni ścieków o łącznej przepustowości ponad 7.580 m³/d. Ponadto z zadań będących w trakcie realizacji oczekuje się uzyskania kolejnych 187,5 km kanalizacji oraz oczyszczalni o łącznej przepustowości 1327,3 m³/dobę. Budowę, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków realizowano w 18 obiektach, kończąc zadania i uzyskując efekty ekologiczne w 11 miejscowościach, zaś kanalizacji w 84 miejscowościach, uzyskując efekty ekologiczne w 58 zadaniach. Ścieki odprowadzone zostały zarówno do nowych, jak i już istniejących oczyszczalni - powodując efektywniejsze ich wykorzystanie.

2. Gospodarka wodna - W okresie sprawozdawczym rozpatrzono w tej dziedzinie ogółem 28 wniosków, z czego pozytywną decyzję uzyskało 20 wniosków. Zawarte zostały 23 umowy na ogólną kwotę 5 353,3 tys. zł - 14 pożyczkowych i 9 dotacyjnych. Z tytułu zawartych w 2003 r. umów wyplacono 6 825,1 tys. zł z czego na pożyczki przypadło 6 200,5 tys. zł, na dotacje – 624,6 tys. zł. Łączna wartość zrealizowanej pomocy przekroczyła 8,9% ogółu udzielonego

przez Funduszu w 2003 r. dofinansowania. Dla 9 zadań współfinansowanych z programem SAPARD udzielono pożyczki na kwotę 3 731,7 tys. zł

Realizowane zadania dotyczyły przede wszystkim poprawy zaopatrzenia w wodę, a także – jak i w poprzednich latach – usuwania szkód powodziowych w korytach rzek. Na zadania z zakresu poprawy zaopatrzenia w wodę udzielane były wyłącznie pożyczki, zadania polegające na naprawie i usuwaniu szkód dofinansowywane były dotacjami. W okresie sprawozdawczym zrealizowano łącznie 13 zadań z zakresu poprawy zaopatrzenia w wodę, 2 były w trakcie realizacji.

Efekty uzyskane w tej dziedzinie z umów zawartych w 2003 roku to między innymi rozpoczęcie budowy zbiorników wodnych o pojemności ponad 88,1 tys. m³ w Lubaczowie i Narolu, wybudowanie stacji uzdatniania wody o łącznej wydajności dobowej ponad 1 390 m³, wybudowanie ponad 137 km wodociągów wiejskich.

3. Ochrona powierzchni ziemi - W okresie sprawozdawczym pomoc Funduszu w zakresie ochrony powierzchni ziemi udzielana była przede wszystkim na programy selektywnej zbiórki odpadów, budowę i rozbudowę składowisk oraz rekultywację starych składowisk odpadów. W okresie sprawozdawczym zawarto 18 umów na łączną kwotę 6 286,2 tys. zł (4 pożyczkowe i 14 dotacyjnych). Ogółem na ochronę powierzchni ziemi wydatkowano 1 994,2 tys. zł, co stanowi 2,6% wszystkich wydatkowanych środków. Na dotacje wydatkowano kwotę 354 tys. zł, zaś na pożyczki 1 640,2 tys. zł.

W wyniku realizacji tych przedsięwzięć uzyskano w 2003 r. 144 000 m³ nowej pojemności składowisk o łącznej powierzchni 1,4 ha (składowisko odpadów w Przemyślu). Kontynuowane było w roku sprawozdawczym dofinansowanie rekultywacji składowisk odpadów (3 składowiska o łącznej powierzchni 2,61 ha), oraz gminnych programów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, w ramach których zakupiono 271 kontenerów do zbiórki odpadów. Rozpoczęta została przez Rzeszowską Gospodarkę Komunalną Sp. z o.o. w Rzeszowie rozbudowa bloku przeróbki osadów ściekowych.

4. Ochrona atmosfery - Większość zadań realizowanych w tej dziedzinie dotyczyła likwidacji niskiej emisji poprzez modernizację kotłowni połączoną z zamianą czynnika grzewczego z węgla na gaz lub olej opałowy. W 2003 r. złożonych zostało 90 wniosków, z czego po rozpatrzeniu pozytywne decyzje podjęte zostały w 83 przypadkach. Zawarte zostały 82 umowy (4 z decyzji z roku poprzedniego) na łączną kwotę 5 598,8 tys. zł (17 pożyczkowych, 65 dotacyjnych). Ogółem, w 2003 roku w tej dziedzinie wypłacono 10 813,6 tys. zł (pożyczki – 8 940,4 tys. zł, dotacje – 1 873,2 tys. zł). Łączna kwota dofinansowania stanowi 14,0 % całości udzielonej pomocy finansowej.

Środki Funduszu przyczyniły się do modernizacji 76 kotłowni węglowych na opalane gazem i olejem opałowym. W ramach modernizacji systemów ucieplnienia, dofinansowano 4 przedsięwzięcia polegające na realizacji sieci ciepłych pozwalających na likwidację tradycyjnych kotłowni.

Realizacja tych wszystkich zadań pozwoliła na ograniczenie w 2003 r. emisji do atmosfery pyłu o 133,38 Mg/rok, CO o 354,55 Mg/rok, CO₂ o 21 731,56 Mg/rok, SO₂ o 114,87 Mg/rok i NO_x o 4,61 Mg/rok. Na lata następne przewiduje się uzyskanie z umów zawartych w 2003 r. dodatkowo efektu ekologicznego w postaci redukcji emisji pyłu o 112,45 Mg/rok, CO o 119,71 Mg/rok, CO₂ o 6 119,76 Mg/rok, SO₂ o 91,05 Mg/rok i NO_x o 10,01 Mg/rok. Ponadto w wyniku zmiany technologii transportu odpadów w Rzeszowskiej Gospodarce Komunalnej nastąpi ograniczenie o 1,15 Mg/rok emisji do atmosfery substancji ropopochodnych powstających ze spalania paliw ciekłych.

5. Ochrona przyrody - W dziedzinie ochrony przyrody w 2003 r. z pomocą środków WFOŚiGW w Rzeszowie realizowano zadania obejmujące zalesianie gruntów porolnych, prace pielęgnacyjne zabytkowych drzewostanów, zarybienie akwenów otwartych, a także dofinansowywanie opracowywanie planów ochrony parków krajobrazowych. Złożone zostały 103 wnioski, z czego pozytywnie rozpatrzono 94 wnioski. W ciągu 2003 r. zawarto 96 umów

dotacji na ogólną kwotę 2 328,2 tys. zł. Z zawartych umów wypłacono (łącznie z wypłatami z umów z lat poprzednich) kwotę 2 527,7 tys. zł. Udzielone dofinansowanie stanowi 3,3% całości udzielonej pomocy finansowej.

W wyniku realizacji przedsięwzięć w tej dziedzinie osiągnięto m. in. następujące efekty ekologiczne: zalesiono 1 132,26 ha gruntów porolnych, wykonano prace pielęgnacyjne zabytkowych drzewostanów w 13 parkach oraz zarybiono - poprzez Okręgowe Związki Wędkarskie - wody otwarte woj. podkarpackiego.

6. Edukacja ekologiczna - W 2003 r. Fundusz podobnie jak w latach poprzednich wspierał finansowo pojawiające się w tym zakresie inicjatywy. Pomoc udzielana była w oparciu o opracowany program, uwzględniający m.in. ranking punktowy poszczególnych wniosków oraz sesyjność przyznawania pomocy finansowej. W tej dziedzinie złożono 97 wniosków, z czego pozytywnie rozpatrzono 42. Zawarto 45 umów dotacyjnych na łączną kwotę 764 tys. zł. Ogółem wypłacono (wraz z wypłatami z umów zawartych przed 2003 r.) kwotę 701,5 tys. zł. Pomoc w tej dziedzinie stanowiła 0,9% całości udzielonej pomocy. Główne kierunki dofinansowania w 2003 r. to m.in. organizowanie akcji upowszechniających wiedzę ekologiczną, konkursów i olimpiad oraz rozwój szeroko rozumianej bazy edukacyjnej. Ponadto Fundusz dofinansował wydawanie publikacji o charakterze ekologicznym, organizowanie seminariów i konferencji oraz zakup czasopism i publikacji o charakterze ekologicznym.

7. Monitoring - Środki Funduszu przyznane w formie dotacji przeznaczone zostały na wykonanie pomiarów i badań stanu środowiska w sieci regionalnej woj. podkarpackiego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz rozwój bazy i zakup aparatury pomiarowej do badań wskaźników zanieczyszczeń w środowisku. Zadanie to zrealizowano poprzez zawarcie 2 umów dotacyjnych z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska oraz 1 z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną na łączną kwotę 692 tys. zł.

8. Nadzwyczajne zagrożenia - Wsparcie finansowe Funduszu w formie dotacji zostało przeznaczone na zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych przystosowanych do ograniczania stref skażeń, a także do likwidacji zagrożeń dla środowiska spowodowanych przez niebezpieczne substancje chemiczne. W dziedzinie tej zawarte zostały 3 umowy (1 na zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych i 2 na likwidację źródeł skażeń środowiska) na łączną kwotę 1 049,9 tys. zł.

9. Pozostałe zadania - W 2003 roku z 18 złożonych wniosków o dofinansowanie specjalistycznej karosacji samochodów ochotniczych straży pożarnych dla celów poprawy ochrony przeciwpożarowej lasów pozytywnie rozpatrzono 9 wniosków. Wartość zawartych w związku z tym umów wyniosła 250 tys. zł. Ponadto realizowany był w dalszym ciągu pilotażowy program modernizacji sprzętu do ochrony roślin. Kwota pomocy na ten cel wyniosła 50 tys. złotych. W celu kontynuacji „Wojewódzkiego Banku Zanieczyszczeń Środowiska”, Fundusz przeznaczył dla Urzędu Marszałkowskiego w Rzeszowie dotację w wysokości 221,8 tys. zł.

Działalność kontrolna

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono ogółem 525 kontroli. Zadania kontrolne realizowane były na trzech etapach tj.: złożenia wniosku (wstępne), realizacji zadania (bieżące) oraz po zakończeniu zadania (końcowe). Działalność kontrolna miała na celu zdyscyplinowanie inwestorów oraz doskonalenie procesu inwestycyjnego we wszystkich jego fazach realizacji, a zwłaszcza przygotowaniu inwestycji i jej rozliczaniu oraz racjonalne wykorzystanie środków.

W roku 2003 przeprowadzonych zostało 237 kontroli wstępnych. Przedmiotem tych kontroli było badanie prawidłowości przedkładanych dokumentów oraz stan przygotowania zadań do realizacji. Kontrole bieżące, których przeprowadzono ogółem 185 polegały na

monitorowaniu przebiegu realizacji zadań jak i dyscyplinowaniu inwestorów do ich realizacji zgodnie z ustalonym harmonogramem finansowo-rzeczowym. Kontroli końcowych, których celem było dokonanie oceny zrealizowania harmonogramu finansowo-rzeczowego oraz osiągnięcia zamierzonego efektu rzeczowego i ekologicznego przeprowadzono ogółem 103. W przypadkach stwierdzenia nieprawidłowości, zobowiązywano inwestorów do przedkładania stosownych wyjaśnień i dokumentów oraz likwidowania wszelkich niedociągnięć.

Oprócz kontroli prowadzonych w terenie, na bieżąco analizowano dokumenty rozliczeniowe kolejnych rat dotacji i pożyczek oraz rozliczeń końcowych inwestycji.

Rola Funduszu w procesie pozyskiwania środków akcesyjnych Unii Europejskiej.

Fundusz Spójności został powołany w 1994r. w celu wzmocnienia polityki strukturalnej wobec tych państw członkowskich, których wyniki gospodarcze znacznie odbiegają od „średniej unijnej”, tj. do krajów, w których produkt narodowy brutto na głowę mieszkańca jest mniejszy od 90 % średniej dla Unii Europejskiej. Fundusz ten finansuje duże, o minimalnej wartości 10 mln euro, projekty infrastrukturalne w zakresie ochrony środowiska oraz rozwoju komunikacyjnych systemów transeuropejskich.

W kwietniu 2003r. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej podpisał porozumienie z 16 Wojewódzkimi Funduszami w sprawie przygotowania przedsięwzięć w sektorze ochrony środowiska planowanych do dofinansowania z Funduszu Spójności. Na mocy tego porozumienia określone zostały szczegółowe obowiązki dla Wojewódzkich Funduszy pełniących funkcję instytucji pośredniczących II szczebla.

Z terenu naszego województwa do Funduszu wpłynęło 11 wniosków wstępnych w postaci Kart Potencjalnego Przedsięwzięcia. W oparciu o zgłoszone wnioski wstępne Zarząd dokonał wyboru przedsięwzięć rekomendowanych do dofinansowania ze środków Funduszu Spójności. Jesienią ubiegłego roku Minister Środowiska zatwierdził pierwszą grupę 40 projektów do przygotowania aplikacji do Funduszu Spójności w 2004r. Wśród nich znalazł się wniosek zgłoszony przez Związek Gmin Dorzecza Wisłoki z Jasła pn. „Program poprawy czystości zlewni rzeki Wisłoki – uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminach Związku”. Ponieważ praca Komitetu Sterującego ma charakter ciągły, oczekujemy na kolejne wskazania.

Przejęcie obowiązków związanych z przygotowaniem zadań do dofinansowania z Funduszu Spójności spowodowało konieczność dokonania zmian w Regulaminie Organizacyjnym Funduszu. W tym celu w ramach struktur wewnętrznych wyodrębniono dwa samodzielne stanowiska ds. realizacji programów pomocowych, nad którymi bezpośredni nadzór sprawuje Zastępca Prezesa Zarządu ds. organizacyjnych i programowych.

Zakończenie

Rok 2003 był 10-tym rokiem działalności Funduszu. Zebrane na przestrzeni lat doświadczenie pozwoliło na szybkie i sprawne działanie oraz realizację nowych wyzwań jakim było w ubiegłym roku np. uczestnictwo Funduszu w realizacji zadań dofinansowywanych w ramach Programu SAPARD. Fundusz uczestniczył we współfinansowaniu 9 zadań z zakresu poprawy zaopatrzenia wsi w wodę i 50 zadań z ochrony wód. Większość zadań została zrealizowana i rozliczona w roku ubiegłym.

W ramach pomocy publicznej dla przedsiębiorców Fundusz udzielił 5 pożyczek, 1 dotację oraz częściowo umorzył 9 pożyczek. Wartość udzielonej pomocy w przeliczeniu na ekwiwalent dotacji netto wyniosła 964 566,40 zł. Z uwagi na wielkość pomocy, w 3 przypadkach koniecznym było zasięgnięcie opinii Urzędu Ochrony Konkurencji

i Konsumentów o projekcie decyzji (uchwały), z czego do końca roku ostateczna decyzja została podjęta w stosunku do jednego zadania.

Największym odbiorcą pomocy finansowej były jak i w ubiegłych latach jednostki samorządu terytorialnego. Skierowane zostało tu ponad 80,4% środków finansowych. W okresie sprawozdawczym z pomocy Funduszu skorzystało 120 gmin realizując 202 zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz 10 powiatów. Samorządy te korzystały z dotacji, pożyczek, dotacji łączonych z pożyczkami i częściowego umorzenia pożyczek. Łączna wartość udzielonej pomocy dla gmin wyniosła około 62 mln zł, a dla powiatów 0,55mln zł. Natomiast pomoc jaka wypłacona została na zadania z zakresu ochrony środowiska realizowane przez podmioty gospodarcze wyniosła 6,5 mln zł. Z pomocy w formie umorzeń skorzystały 43 jednostki na kwotę 2,3 mln zł.